

Obsah

ÚVOD	7
I. PŘEDMĚT A VÝVOJ INŽENÝRSKÉ PSYCHOLOGIE	9
1. Předmět a obsah	9
2. Místo inženýrské psychologie v systému věd	15
3. Základní úkoly	19
4. Rozvoj inženýrské psychologie	21
II. TEORIE A HLAVNÍ SMĚRY SOUČASNÉ INŽENÝRSKÉ PSYCHOLOGIE	33
1. Systémový a interdisciplinární přístup	33
2. Základní směry	39
3. Současné trendy sovětské inženýrské psychologie	39
~~4. Inženýrskopsychologické projektování . . . . .~~	~~41~~
III. METODOLOGICKÉ OTÁZKY	42
1. Analýza systému a jeho složek	42
2. Modelování a experiment	43
3. Rozdělení funkcí mezi člověka a stroj	52
4. Hodnocení systému	53
5. Etapové modelování a syntéza adaptivních biotechnických a ergatických systémů	58
IV. ČINNOST ČLOVĚKA JAKO OPERÁTORA V RŮZNÝCH SYSTÉMECH TECHNICKÉHO ŘÍZENÍ	60
1. Řízení technických systémů člověkem a operátorské profese	60
2. Analýza činnosti operátora	63
3. Metody analýzy činnosti operátora	68
4. Klasifikace systémů a činností operátora	72
5. Příprava operátorů	75
V. UKAZATELE PRÁCE A ZÁTĚŽE OPERÁTORŮ	78
1. Zatížení v technických systémech a zátěž operátora	78
2. Časové charakteristiky činnosti operátora a systému	80
3. Spolehlivost operátora a systému	83
4. Metody zjišťování zátěže operátora	92
5. Zátěž a únava operátora při práci s obrazovkovým terminálem	98

VI. PŘÍJEM, UCHOVÁNÍ, ZPRACOVÁNÍ A PŘEDÁVÁNÍ INFORMACÍ SE ZAMĚŘENÍM NA SIGNALIZAČNÍ PROSTŘEDKY	104
1. Zrakové vnímání a vizuální sdělovače	104
2. Sluchové vnímání a auditivní sdělovače	127
3. Pozornost a bezprostřední paměť při sledování sdělovačů	132
VII. MYŠLENÍ A ROZHODOVÁNÍ	141
1. Nároky na myšlení ve výrobě	142
2. Myšlení operátora a mentální model	143
3. Dosavadní výzkumy v oblasti myšlení	145
4. Rozhodování operátora	148
VIII. POHYBOVÉ SLOŽKY ČINNOSTI SE ZAMĚŘENÍM NA KONSTRUKCI OVLÁDAČŮ	151
1. Pohybová činnost a ovládače	151
2. Charakteristiky ovládačů	156
3. Zásady pro volbu ovládačů	160
IX. SIMULÁTORY	162
1. Druhy simulace	162
2. Psychologické principy konstrukce simulátorů	166
3. Použití simulátorů pro výcvik	176
4. Použití simulátorů pro výzkum	180
X. ČLOVĚK V AUTOMATIZOVANÉM SYSTÉMU ŘÍZENÍ (ASŘ)	183
1. Základní psychologické problémy budování ASŘ	183
2. Analýza profesí ve výpočtovém středisku	185
3. Komunikace člověka s počítačem	189
4. Člověk a výpočtová technika při řízení technologických procesů a podniků	192
XI. VLIV PODMÍNEK PRACOVNÍHO PROSTŘEDÍ I PROSTOROVÉHO USPOŘADÁNÍ PRACOVNÍHO MÍSTA A VZÁJEMNÝ VZTAH ČLOVĚK — TECHNICKÉ ZAŘÍZENÍ	198
1. Činitele vnějšího prostředí	198
2. Prostorové modelování, antropometrie a somatografie	201
3. Uspořádání v systému	207
XII. SKUPINOVÉ CHOVÁNÍ V SYSTÉMU LIDÉ — TECHNICKÁ ZAŘÍZENÍ	209
1. Skupinová činnost operátorů obecně	209
2. Komunikace a kooperace	212
3. Řeč a jiné způsoby sdělování informace	217
XIII. INŽENÝRSKOPSYCHOLOGICKÉ PROJEKTOVÁNÍ A HODNOCENÍ SYSTÉMU ČLOVĚK — STROJ	219
1. Zásady inženýrskopsychologického projektování a hodnocení systémů	219
2. Stacionární stroje a technická zařízení	222
3. Mobilní stroje a technická zařízení	225
XIV. PŘÍLOHY	229
LITERATURA	241
VĚCNÝ REJSTŘÍK	253